

PLA DE FOMENT LECTOR

Elaborat per:	Aprovat en:	Aprovat en:
Direcció del Centre	Equip Educatiu	Consell Escolar
Data:	28/09/2022	14/11/2022

Revisat per:	Data:	Informació dels processos:

ÍNDEX

- 1. NORMATIVA**
- 2. INTRODUCCIÓ**
- 3. OBJECTIUS**
- 4. PLANIFICACIÓ I TEMPORALITZACIÓ**
- 5. RECURSOS MATERIALS, HUMANS I ORGANITZATIUS**
- 6. AVALUACIÓ**

1. NORMATIVA

Decret 100/2022, de 29 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Infantil.

Des del naixement, la xiqueta i el xiquet inicien un comportament social que dependrà dels patrons d'interacció amb els adults. Les necessitats de comunicació més complexes, els porten a descobrir progressivament les funcions del llenguatge i la comunicació verbal. Desenvolupar el llenguatge a partir de les interaccions comunicatives és una tasca dels adults que estan amb la xiqueta i amb el xiquet.

En l'Educació Infantil, el llenguatge és el mediador entre el pensament i l'acció. Per això, els centres han de convertir-se en contextos de desenvolupament, és a dir, en escenaris que faciliten l'apropiació lingüística.

En aquests contextos d'aprenentatge, cada xiqueta i cada xiquet és una individualitat única quant a herència genètica, procedència geogràfica i social, capacitats, experiències familiars, competències lingüístiques i ritme d'adquisició. És necessari que tota la comunitat educativa i especialment els professionals prenguen consciència d'aquesta diversitat i planifiquen la seua intervenció a partir d'ella.

En una societat bilingüe com la nostra, el fet més usual és que les dues llengües oficials s'apreguen de manera més o menys equilibrada depenent de diversos factors com la llengua familiar, l'input lingüístic de la llengua minoritzada i la forma en què s'aprèn: simultània (quan les dues llengües s'adquireixen al mateix temps en l'entorn familiar i escolar) o consecutiva (quan la primera llengua s'adquireix dins de la família, i posteriorment, la segona llengua s'adquireix en l'entorn social o en el centre educatiu).

Per tant, una de les primeres decisions que s'han de prendre, ha de ser el de la llengua o llengües vehiculars en les que s'han d'impartir els elements educatius bàsics. Siga com siga la decisió, cal tindre en compte i planificar amb gran sensibilitat el tractament lingüístic d'aquells alumnes que tenen per llengua familiar una llengua diferent a la vehicular, especialment quan provenen d'altres cultures.

També hem de tindre en compte la ORDRE 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen els plans per al foment de la lectura en els centres docents de la Comunitat Valenciana.

I, per últim, també tindrem en compte la RESOLUCIÓ de 27 de juliol de 2022, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual es dicten instruccions per a l'organització i el funcionament de les escoles infantils de primer cycle de titularitat de la Generalitat per al curs acadèmic 2022-2023; més concretament l'apartat 1.2.6.1. *Criteris per al desenvolupament de la cultura literària* on cita:

1. L'educació literària de la primera infància ha de ser un component important de l'escola, ja que les manifestacions literàries són clau en el desenvolupament de la creativitat i en l'adquisició de la llengua oral i escrita. Un procés literari motivat és font d'il·lusions, emocions i somnis, que s'ha de fomentar des de l'edat primerenca.
2. Les actuacions de foment lector han d'adequar-se als ritmes i els interessos dels infants i han d'estar dirigides en aquesta etapa a despertar l'interès per la literatura a partir del plaer que obtenen amb el llibre-objecte, la cura i l'estima amb la seua manipulació, l'observació de les il·lustracions i, principalment, amb l'escolta de les històries que contenen, a través de les quals es generen vincles afectius amb tot el que envolta aquesta activitat. És mitjançant el gaudi de la lectura en veu alta que s'afavoreix, de manera natural, el desenvolupament lingüístic, i s'ofereixen als infants eines per a la identificació, la projecció i l'elaboració d'emocions i vivència a través de l'altre.
3. Els textos oferits als xiquets i xiquetes han de ser accessibles (diferents nivells de dificultat, organització i presentació de la informació, format, etc.), no discriminatoris, promoure la igualtat i representar la diversitat existent en la societat perquè tot l'alumnat pugua participar-hi i se senta reconegut i representat.
4. Entenem per educació en cultura literària, doncs, el procés de formació de lectors de literatura competents: és a dir, la conversió progressiva dels infants en persones cada vegada més capaces de llegir i

comprendre textos literaris cada vegada és complexos. Aquest procés s'assenta sobre tres pilars fonamentals: els llibres (una selecció d'obres de qualitat adequades a cada edat específica, variades en tipologia i amb diferents funcions potencials d'aprenentatge), els espais de lectura (els llocs preparat especialment per al contacte entre els infants i els textos) i les activitats de dinamització (les tasques que es fan amb la literatura en el marc d'una programació general amb objectius definits: sessions de contacontes, maletes temàtiques, préstecs a famílies, el llibre viatger, etc.).

2. INTRODUCCIÓ

El valor de la literatura i dels contextos comunicatius enriquits en el desenvolupament infantil (escoltar històries, il·lustracions, tradició oral, cantarelles, etc.).

La redacció d'un Pla de foment de la lectura de centre facilita la tasca de portar a la pràctica una idea i un objectiu compartit per la comunitat educativa en el seu conjunt, perquè a cada aula es poden dur a terme activitats diverses, però sens dubte seran més efectives si es produeixen emmarcades dins d'un programa col·lectiu, coordinat i coherent, que implique tots els nivells del centre educatiu.

Aquest Pla per al foment de la lectura i desenvolupament de la cultura literària es basa en els punts que marca el *Decret 100/2022, de 29 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum de l'Educació Infantil.*

Dins dels objectius generals de l'etapa, podem trobar tres referències directes al foment lector en aquesta etapa:

g) Comunicar i representar la realitat a través dels diferents llenguatges i formes d'expressió.

i) Descobrir la riquesa multilingüe i multicultural present en la societat, on conviuen la llengua pròpia i oficial, el valencià, i el castellà, llengua cooficial, a més d'altres llengües familiars i desenvolupar actituds positives envers esta diversitat.

j) Desenvolupar habilitats comunicatives en les dues llengües oficials i iniciar-se en la descoberta d'una llengua estrangera.

El llenguatge és un instrument bàsic en el desenvolupament del xiquet/a des del punt de vista de la comunicació, de l'expressió, de l'estructuració de coneixements sobre el món i de la regulació de la conducta, és l'instrument bàsic en la formació del pensament.

3. OBJECTIUS

L'apropament de la lectura en aquesta etapa produeix beneficis significatius en el desenvolupament dels xiquets/es, considerem que és tan important animar l'interès per la lectura com els hàbits que s'adquireixen mentre es porta a terme l'activitat. A més de la gran riquesa que produeix a nivell oral i el desenvolupament tant de l'atenció com de la memòria.

La lectura ens permet l'oportunitat de plantejar situacions reals a partir d'històries per als infants on es puguen sentir identificats i d'aquesta manera crear una proximitat per proposar situacions a nivell emocional de valors.

Els objectius específics que es pretenen treballar amb aquest pla són els següents:

- ✓ Introduir l'alumne/a en el món de la lectura dels contes.
- ✓ Fomentar el gust per la lectura i els llibres.
- ✓ Descobrir el plaer per la narració i visualització de les il·lustracions.
- ✓ Adquirir normes de funcionament de la Biblioteca d'Aula.
- ✓ Adquirir normes i hàbits en l'ambient de biblioteca.
- ✓ Saber cuidar i respectar els llibres.
- ✓ Fomentar l'expressió oral, oferint models.
- ✓ Treballar la comprensió oral.
- ✓ Apropar tant el castellà com el valencià a l'alumnat escolaritzat en el centre.
- ✓ Afavorir la implicació familiar en el procés d'animació lectora.
- ✓ Gaudir amb la lectura diària com a activitat a l'aula.

<p>Professorat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Participar en l'elaboració del Pla de foment lector anual del centre aportant idees. • Avaluar el Pla lector al final del curs i revisar-lo i actualitzar-lo a principi del curs. • Elaborar amb l'alumnat les normes d'ús de la biblioteca de l'aula. • Col·laborar en les activitats d'animació a la lectura que s'organitzen col·lectivament al centre i específicament de cara a l'alumnat de l'aula.
<p>Alumnat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Familiaritzar els xiquets i les xiquetes amb els llibres i amb la biblioteca de l'aula. • Iniciar-lo en el maneig de les tècniques bibliogràfiques elementals i en l'ús de la biblioteca. • Aficionar l'alumnat a la lectura i crear situacions funcionals que la facen necessària. • Crear hàbits de respecte i de cura envers els llibres i la biblioteca de l'aula. • Informar-los de les diferents possibilitats d'accés al llibre i a la lectura que es donen fora de l'àmbit escolar: biblioteca municipal, llibreries, fires del llibre, etc.
<p>Famílies</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Informar els pares i les mares de la importància de la lectura: la seua repercussió en el bon funcionament i rendiment escolar i en la formació integral de la persona. • Orientar-los sobre les fórmules per aconseguir un ambient familiar favorable a la lectura. • Proposar i facilitar la participació i col·laboració de les famílies en les activitats de foment lector que s'hi programen.

L'entorn (municipi, barri, ...)	<ul style="list-style-type: none">• Mantindre un contacte periòdic i una actitud de col·laboració mútua amb les institucions i entitats públiques i privades que promouen iniciatives educatives i culturals relacionades amb el foment de la lectura, especialment amb les de l'entorn més pròxim al centre: biblioteca municipal, Ajuntament, etc.• Propiciar la col·laboració i l'intercanvi d'idees i experiències amb els altres centres de la localitat o de la comarca.• Afavorir la comunicació i la informació del centre amb el món dels llibres – escriptors i escriptores, il·lustradors i il·lustradores, llibreries, editorials, distribuïdores, etc. - , per a propiciar la col·laboració i la realització d'activitats.
---------------------------------------	---

4. PLANIFICACIÓ I TEMPORALITZACIÓ

El Pla de foment a la lectura està destinat a realitzar-se al llarg del curs escolar. Per a treballar el pla lector en aquest nivell hem de tindre clar que cal involucrar a les famílies, per això, a les reunions d'inici de curs els aconsellem que els contem molts contes o miren amb ells algunes il·lustracions que els cride l'atenció.

Durant el curs i tots els dies de la setmana realitzem diferents tasques dins de l'aula:

- ✓ Escollim un racó de l'aula on posar el "Racó de la biblioteca", l'ambientem amb cartells al·lusius i col·loquem llibres generant un ambient que ajude a la relaxació.
- ✓ A les rutines de l'assemblea, al matí, dediquem un moment a contar un conte.

- ✓ Establim el moment del conte en el temps de la jornada. Una vegada és el moment, la tutora realitza l'activitat del conte llegint acompanyat la narració sempre amb gestos. Així cada dia fins que, a poc a poc, l'atenció de l'alumnat va millorant i siguen capaços de gaudir amb la lectura de l'adult.
- ✓ Cada vegada que a l'aula treballem un projecte, s'intenta tindre a la biblioteca llibres que ajuden a introduir el tema.
- ✓ Durant la jornada, l'alumne/a té l'opció d'anar lliurement al racó de lectura i poder gaudir mirant els contes o les làmines que hi ha.

A més, un cop l'atenció de l'alumnat estiga treballat a partir del moment del conte a l'aula, estan plantejades activitats de dinamització lectora partint de la dramatització tant en castellà com en valencià.

PLANTEJAMENTS METODOLÒGICS:

La transmissió de la nostra cultura de manera oral és totalment indispensable durant l'etapa d'infantil, molt especialment en el primer cicle. Cançons, retalles i contes han de formar part del nostre quefer diari. Per a aconseguir una implicació total de les famílies i l'escola treballarem en aspectes relacionats amb el nostre alumnat, amb literatura específica del nostre àmbit professional com a educadores i amb lectures per a les famílies. Fem nostre el famós lema de "Si nosaltres llegim, ells lligen". Per això, treballarem tres aspectes.

- 1) El primer d'ells, i més important, és el treball amb l'alumnat. A les classes, al seu abast i per al seu ús, tindrem contes apropiats a la seua edat, de cartró gruixut, amb il·lustracions curades i textos amb un mínim de qualitat literària. Que siguen llibres atractius per a ells i elles. A les classes, també tindrà cada tutor/a una biblioteca de llibres més delicats i que utilitzen les tutores per a contar-los elles contes, treballar determinats aspectes del currículum i la programació, etc.
- 2) El segon d'ells es tracta de treballar amb els familiar d'una forma molt subtil.
- 3) El tercer aspecte intenta treballar alhora amb l'alumnat i les famílies a través de contacontes, dramatitzacions, etc.

Es realitzen diverses activitats:

- ✓ **Biblioteca d'aula:** cada aula té la seua biblioteca. Els llibres tenen relació amb els projectes que estan estudiant en cada moment (involucrant a les famílies a aportar llibres, materials,...) i altres tipus de contes com contes populars, llibres temàtics, llibres de vocabulari...
- ✓ **Racó de biblioteca:** on els alumnes poden anar a veure i llegir contes tranquil·lament.
- ✓ **Contacontes per al dia del llibre:** tots els anys, per a celebrar el dia del llibre, l'AMPA prepara un contacontes per què tots els xiquets del centre gaudisquen d'ell.
- ✓ **Representació teatral fi de curs:** les famílies dels xiquets que acaben cicle i es graduen, preparen una obra de teatre com a regal per al seus fills, sempre solen ser contes tradicionals.

5. RECURSOS MATERIAIS, HUMANS I ORGANITZATIUS

Els recursos materials que disposa el centre són llibre comprats en altres ocasions (depenent de la gestió de despeses), i aquells que regalen les editorials. Però, per a l'edat en la qual es centra l'alumnat és necessari una renovació constant, alguns exemplars més adequats a l'edat es posen a la seua disposició directa i altres més delicats es reserven per a la lectura conjunta per part de la tutora.

Seleccionar els recursos, llibres, contes, àlbums il·lustrats, etc.

Però, no tots els llibres són adequats per a ells. Hem de saber triar-los amb cura i atenció.

Alguns aspectes a tindre en compte a l'hora de triar un llibre per a l'alumnat de 0 a 3 anys són els següents:

- ✓ **Les il·lustracions:** les imatges millor si són boniques, positives, que desperten una actitud de sorpresa per la bellesa del que ens envolta. És convenient que les pàgines no estiguen massa carregades. Sempre menys és més. Els llibres amb imatges

fotogràfiques durant un temps han sigut molt populars, encara que les il·lustracions, les senzilles, les que despertem la imaginació del xiquet i faciliten la generalització de conceptes resulten molt interessants.

- ✓ **Continguts senzills:** el nostre alumnat no necessiten històries de ciència-ficció sobre extraterrestres o monstres. Estan en un moment de començar a interactuar amb el món, en ple desenvolupament del seu llenguatge, fomentem llibres amb narracions senzilles que el faciliten, pròxims a les seues vivències diàries. No més d'una o dues frases per pàgina. Per aquest motiu, per a aquesta edat són tan famosos els llibres de vocabulari: d'animals, d'aliments,... o similars. És interessant tindre un o dos d'aquest estil, sobretot per als més bebés, però sense excedir-se.
- ✓ **El ritme:** els llibres que tenen rimes, estructures reptides o inclouen onomatopeies i altres sons (brunzit, xiulada...) són ideals per a desenvolupar les habilitats d'escolta i també d'imitació. Això són recursos molt utilitzats als jardins Waldorf i també en els seus contes.
- ✓ **Els materials:** cartró, fusta o tela són els materials més recomanables per a l'alumnat d'aquesta edat. Són materials resistents, i a més naturals, que conviden a despertar les sensacions. Els de fulls de paper fins no serien adequats fins al 2 anys, 2 anys i mig, perquè tendeixen a arrugar-lo o trencar-los amb facilitat. No són llibres preparats per a la motricitat fina, que encara s'està entrenant i dominant.
- ✓ **Els estímuls interactius:** els llibres amb textures, amb solapes, amb desplegable poden ser molt atractius per a ells. Però, no convé sobrepassar-se, no són necessàries llums i sons multifunció, ni pop-up en quatre dimensions... La màxima "com més senzill, millor" és una bona referència a tindre en compte en tot cas.
- ✓ **La individualitat:** no tots els llibres són adequats per a tots els xiquets. Tots els xiquets són únics i, per tant, no hi ha un sol llibre perfecte per a tots ells. És molt important conèixer els interessos de l'alumnat i saber què li crida l'atenció, què l'atrau, què li agrada...

Igual els llibres de textures no li diuen res, però li encanten els llibres d'animals, o els de vehicles, per nomenar algun exemple.

Per què un llibre siga molt bo no significa que ho siga per als nostres alumnes. Ací juga un paper molt important el nostre acompanyament, la nostra mirada, la nostra escolta, i sabrem encertar amb les necessitats què just en aquest moment estem buscant satisfer.

Tipus de llibres adequats de 0 a 3 anys:

Partint de les idees anteriors, són diversos els tipus de llibres que podem trobar en el mercat:

- ✓ **Llibre-joc:** són aquells llibres que impliquen una interacció per part del xiquet/a.
- ✓ **Llibres muts:** els llibres sense paraules, només amb il·lustracions, són perfectes per a observar, buscar, desenvolupar l'atenció, el vocabulari, l'orientació espacial,... Es poden adaptar a tots els nivells.
- ✓ **Llibres temàtics de vocabulari:** són llibres adequats per a ser els primers (des de pocs mesos), perquè cada pàgina sol ser només imatge i una paraula, o fins i tot només imatges. En aquest cas millor llibres de tela o fusta, que el xiquet/a pugua mossegar i emportar-se a la boca per a explorar-lo. Considerem que és preferible la il·lustració abans que la fotografia i com més senzilla millor.
- ✓ **Llibres de rutines:** en el mercat trobaràs milers de llibres de rutines: a l'hora d'anar al llit, el bany, el menjar, la guarderia, el parc,... De múltiples personatges coneguts. Per a acompanyar les rutines creem que el millor, el més potent i que realment activa la voluntat dels xiquets és integrar rimes i cançons.
- ✓ **Llibres multisensorials:** destaquem els llibres multisensorials d'inspiració Montessori (també anomenats Quiet Books), que últimament estan molt de moda. Aquests llibres de tela amb activitats de diferents textures i materials es poden adaptar a totes les edats.

- ✓ **Contes i històries que podem llegir-los:** contar històries en forma de teatre de taula con el *Kamishibai*, és una manera molt enriquidora d'introduir-los en el món de la narrativa, de la imaginació de viure el moment present. El llibre de *Tamara Chubarovsky*: "*Contes per a veure, sentir i sentir*".

Com a recursos humans, el centre al ser una Escola de Primer Cicle d'Educació Infantil té 9 educadores d'infantil d'atenció directa, de les quals 7 d'elles són tutores d'aula i 2 són personal de reforç. A més, compta amb dos mestres d'Educació Infantil, una que realitza les funcions de Direcció del centre; i, l'altra que realitza tasques de recolçament.

També podem organitzar activitats/tallers on les famílies participen contant contes, històries, cançons,...

6. AVALUACIÓ

L'etapa en la qual ens trobem té unes característiques molt peculiars que afecten directament a l'avaluació. En aquestes edats no prevalen els coneixements que els xiquets/es adquireixen amb una lectura directa o escriptura, sinó que valorem les habilitats de relació i d'interès que l'alumne/a comença a establir amb les lectures, els contes, interpretació d'històries, cura del material,..., per a crear la base dels següents aprenentatges que s'estableixen.

Per tant, el treball diari d'observació serà l'avaluació, però no és convenient fer en aquestes edats cap registre de control d'ús dels llibres, ja que l'acostament a la lectura ha de ser del propi interès de l'infant recolzat pel treball de la tutora tractant diàriament històries o contes; augmentant així, de manera natural, una relació d'harmonia amb els llibres.